ایران
Iran Daily Newspaper
پنجشنبه
۲۹ مرداد ۱۴۰۵
۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۸
سال
سی و دوم
شماره ۹۱۰۲
Thursday
20 August 2026
Vol 9102

تاب‌آوری استان بوشهر در جنگ ۴۰ روزه در گفت‌وگو با ارسلان زارع

ترخیص ۷۳ هزار تن کالا زیر آتش جنگ

• گزارش •

بیتا میرعظیمی
گروه ایران زمین

استان بوشهر در معماری اقتصادی و زیرساختی ایران، یکی از گره‌های راهبردی زنجیره تولید انرژی، تجارت دریایی، تأمین کالا و پشتیبانی از تداوم فعالیت‌های اقتصادی کشور به شمار می‌رود. استقرار بخش مهمی از تأسیسات تولید و فرآورش گاز در پارس جنوبی، حضور صنایع بزرگ نفت، گاز و پتروشیمی، برخورداری از بنادر تجاری و زیرساخت‌های گسترده حمل‌ونقل دریایی و دسترسی مستقیم به آب‌های خلیج فارس، جایگاه این استان را در امنیت انرژی و پایداری زنجیره تأمین کشور ممتاز کرده است. این اهمیت در جریان جنگ ۱۲روزه و جنگ رمضان بیش از پیش آشکار شد؛ زمانی که تداوم تولید و انتقال انرژی، حفظ فعالیت بنادر و تسریع در تخلیه و ترخیص کالا، به مؤلفه‌هایی حیاتی برای جلوگیری از اختلال در اقتصاد ملی تبدیل شد. در این دوره، بوشهر با اتکا به ظرفیت‌های تخصصی صنعت نفت و گاز و حضور مستمر نیروهای فنی و عملیاتی، تلاش کرد جریان تولید و انتقال گاز و تأمین سوخت نیروگاه‌ها را پایدار نگه دارد و هم‌زمان با فعال نگه‌داشتن بنادر و شبکه حمل‌ونقل، از ایجاد وقفه در ورود مواد اولیه، کالاهای اساسی و نیازهای تولیدی کشور جلوگیری کند.

آمار عملکرد بنادر و گمرکات استان در دوره جنگ، از تداوم قابل توجه جریان تجارت و افزایش سرعت عملیات تخلیه، ترخیص و جابه‌جایی کالا حکایت دارد؛ به‌گونه‌ای که ظرفیت‌های مدیریتی، گمرکی، بندری، حمل‌ونقلی و بخش خصوصی در یک سازوکار هماهنگ برای حفظ جریان کالا به کار گرفته شد. اهمیت این تجربه صرفاً در مدیریت یک دوره بحرانی خلاصه نمی‌شود؛ بلکه نشان داد بوشهر از ظرفیت تبدیل‌شدن به یک «سپر زیرساختی» برای اقتصاد ملی برخوردار است؛ استانی که از مبدأ تولید انرژی تا مسیرهای انتقال، بنادر و شبکه توزیع، بخش‌هایی از زنجیره حیاتی اقتصاد ایران را به یکدیگر متصل می‌کند. از این منظر، تقویت زیرساخت‌های انرژی، توسعه ظرفیت بنادر و حمل‌ونقل، افزایش تاب‌آوری تأسیسات حیاتی و ارتقای هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی، نه تنها یک ضرورت استانی، بلکه بخشی از راهبرد ملی برای تضمین امنیت انرژی و استمرار زنجیره تأمین کشور محسوب می‌شود.

«ارسلان زارع» استاندار بوشهر در گفت‌وگو با «ایران» اظهار کرد: «استان بوشهر، سرزمین دریا، تاریخ، فرهنگ و مردمانی نجیب و سخت‌کوش، یکی از مهم‌ترین و راهبردی‌ترین استان‌های ایران در حوزه‌های اقتصادی، صنعتی، تجاری و انرژی است. این استان با برخورداری از سواحل گسترده خلیج فارس، بنادر مهم، ظرفیت‌های عظیم نفت، گاز و پتروشیمی، کشاورزی، آبزی‌پروری و جاذبه‌های ارزشمند تاریخی و طبیعی، نقشی ممتاز در اقتصاد ملی ایفا می‌کند.»

تداوم تولید و تأمین انرژی کشور در روزهای جنگ

استاندار بوشهر اظهار کرد: «مزیت‌های اقتصادی استان تنها به صنایع بزرگ نفت، گاز و پتروشیمی محدود نمی‌شود؛ بلکه بوشهر در حوزه‌های تجارت و بازرگانی، اقتصاد دریا محور، کشاورزی، آبزی‌پروری، گردشگری نیز ظرفیت‌های کم‌نظیری دارد.» طبق گفته «ارسلان زارع»، در دوره مدیریتی جدید، توسعه اقتصادی و زیرساختی استان با تمرکز بر سرمایه‌گذاری، اشتغال، اقتصاد دریاپایه، انرژی، بنادر، کشاورزی، شیلات و گردشگری دنبال شده و به نحو شایسته از نتایج مصوبات سفر دکتر پزشکیان رئیس‌جمهوری اسلامی ایران به بوشهر استفاده شده است. استاندار بوشهر ادامه داد: «بهره‌برداری و آغاز عملیات اجرایی صدها طرح و پروژه اقتصادی با سرمایه‌گذاری ده‌ها هزار میلیارد تومان، ایجاد هزاران فرصت شغلی، توسعه زیرساخت‌های بندری و حمل‌ونقل، گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر و پیگیری پروژه‌های درمانی، آموزشی و عمرانی، از مهم‌ترین اقدامات این دوره به شمار می‌رود. این رویکرد با هدف تبدیل ظرفیت‌های راهبردی بوشهر به فرصت‌های پایدار برای تولید، سرمایه‌گذاری، اشتغال و ارتقای کیفیت زندگی مردم استان دنبال شده است». «ارسلان زارع» درباره نقش پراهمیت استان بوشهر در جنگ ۱۲روزه و جنگ رمضان در حفظ جریان تولید و تأمین انرژی کشور گفت: «استان بوشهر، بویژه منطقه پارس جنوبی، همواره نقش مهمی در تأمین گاز مصرفی کشور داشته و در جریان جنگ تحمیلی اخیر نیز نقش مهمی در حفظ امنیت انرژی کشور ایفا کرد.» وی تصریح کرد: «با وجود حملات و شرایط جنگی، کارکنان صنعت نفت و گاز با تلاش شبانه‌روزی موجب تداوم تولید و انتقال گاز و تأمین سوخت نیروگاه‌ها شدند و از اختلال جدی در تأمین انرژی کشور جلوگیری کردند. در واقع، مهم‌ترین عامل تداوم این فعالیت‌های اثربخش، انگیزه، روحیه و پشتکار کارکنان، متخصصان، کارشناسان و مدیران این صنعت مهم بوده است.»

تأمین و تخلیه کالاهای اساسی از بنادر

استاندار بوشهر در پاسخ به این سؤال که با توجه به وابستگی خوراک پتروشیمی‌ها به گاز بوشهر، حملات به تأسیسات پارس جنوبی چه میزان از ظرفیت تولید استان را تحت تأثیر قرار داده و این ظرفیت‌ها چگونه احیا شد، گفت: «متأسفانه شدت آسیب در تعدادی از پالایشگاه‌ها و برخی تأسیسات پارس جنوبی قابل توجه بود. در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، مجتمع گازی و پتروشیمی‌ها از جمله مجموعه‌های مانند دماوند انرژی، انرژی مبین و پتروشیمی جم آسیب دیدند. با این حال، بازگشت فرآیند تولید با آواربرداری، تأمین قطعات و انجام تعمیرات با حضور مستمر نیروهای فنی به منظور احیای تولید در دستور کار قرار گرفته است.»

استاندار بوشهر درباره نقش پراهمیت بنادر بوشهر در تأمین و تخلیه کالاهای اساسی و مواد اولیه کشور در دوران جنگ نیز گفت: «در آغاز جنگ، انبارهای بنادر استان مملو از مقادیر بسیار زیادی کالاهای مختلف از جمله کالاهای اساسی و ضروری بود. با شروع جنگ، شورای ساماندهی مبادلات مرزی استان به صورت فوق‌العاده و تقریباً روزانه تشکیل می‌شد و با استفاده از ظرفیت‌های قانونی و اختیارات تفویض شده به استان‌ها و استانداران، تمامی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، اعم از دولتی و بخش خصوصی، برای تخلیه انبارهای بنادر بسیج شدند.» طبق گفته این مقام مسئول، با این اقدام تلاش شد تا با کاهش جذابیت حمله به بنادر، از یک سو از انهدام کالاهای موجود در بنادر جلوگیری شود و از سوی دیگر کالاهای مورد نیاز بازار سریعاً به بازار رسانیده شود تا مردم و تولیدکنندگان احساس کمبود نکنند. این برنامه‌ها و اقدامات با فوریت و حساسیت فراوان انجام می‌شد.

رشد ۶۱ درصدی ترخیص کالا در دوران جنگ

استاندار بوشهر تصریح کرد: «در ۴۰ روز جنگ تحمیلی با تردد ۴۴۲ شناور تجاری، نزدیک به ۳ میلیون و ۲۵۰ هزارتن فرآورده‌های نفتی، ۴۲۶ هزارتن کالای غیرنفتی و ۴۸۰۰ TEU کانتینر تخلیه و بارگیری شد.» طبق گفته این مقام مسئول، در این مدت بیش از ۲۵ هزارتن کالای اساسی از طریق تجارت رسمی (شامل ۱۵ هزار تن برنج، ۳۵۰۰ تن حبوبات، ۳۰۰۰ تن ذرت، ۴۸ تن روغن، ۱۳۶۲ تن دانه‌های روغنی و ۲۰۹۷ تن سایر کالاهای اساسی) و ۴۸ هزار تن از طریق رویه ملوانی (۴۳۰۳۳ تن برنج، ۱۱۹۱ تن حبوبات، ۱۸۰ تن چای، ۲۱۸ تن روغن، ۲۵۳۸ تن دانه‌های روغنی و ۸۳۱ تن سایر کالاهای اساسی) از گمرکات ترخیص و به بازار تزریق شد. وی افزود: «برای این مهم مدیران و کارکنان محترم تمام دستگاه‌های اجرایی، پشتیبان و امنیتی استان به صورت دو شیفت کار می‌کردند به گونه‌ای که با وجود اینکه میانگین ترخیص کالا از گمرکات استان در ۱۱ ماه پیش از آغاز جنگ تحمیلی، ۹۰ هزار تن در ماه بود؛ اما در دوره جنگ، این شاخص ۶۱ درصد رشد داشته است. افزایش سرعت و عملکرد در حوزه تجارت سنتی نیز مشهود بود. در حالی که سرعت تخلیه و ترخیص لنج‌های باری، تقریباً ۱۵۰ لنج در ماه است؛ اما در یک ماه اول جنگ تعداد ۴۶۰ فروند شناور سنتی تخلیه شد». «ارسلان زارع» درباره تأثیر جنگ بر زنجیره حمل‌ونقل دریایی و جاده‌ای بوشهر و نحوه هماهنگی میان بنادر، گمرک، راهداری، شرکت‌های حمل‌ونقل و بخش خصوصی برای جلوگیری از ایجاد گلوگاه در انتقال کالا نیز گفت: «با تشکیل روزانه شورای ساماندهی مبادلات مرزی استان، تمام مسائل مربوطه به صورت مستمر پایش می‌شد تا علاوه بر فرآیندهای سامانه‌ای مانند سامانه مدیریت تردد و تعیین نقاط تماس اضطراری، مدیریت ارشد استان در قالب یک کارگروه ویژه، بتواند انجام امور، رفع مشکلات و تدوین برنامه‌ها را مدیریت کند.» طبق گفته این مقام مسئول، دستیابی به هدف تعیین شده در طرح «بنادر کوچک بدون بار» و تخلیه بار شناورهای مستقر در این بنادر در هفته اول فروردین، نشانگر تلاش‌هایی است که به صورت شبانه‌روزی انجام شد. این در حالی است که در زمان جنگ، ۱۳۷۰۰ کامیون حامل کالاهای وارداتی از درب گمرکات استان عبور کرده و بالغ بر ۲۰۱ هزارتن کالا را به انبارها و بازارهای داخل کشور رسانده است.

• اینفوگرافیک •

روایت استاندار از تجربه جنگ، ظرفیت‌سازی اضطراری و ارتقای تاب‌آوری سرزمینی در سایه مدیریت یکپارچه بحران

مازندران چگونه بار ملی بحران را به دوش کشید؟

• گزارش •

آوین صفایی
گروه ایران زمین

مازندران در جریان جنگ و مدیریت بحران، از استانی میزبان به یکی از کانون‌های مهم پشتیبانی، لجستیک و تأمین نیازهای کشور تبدیل شد. تأمین کالاهای اساسی، جابه‌جایی و تخلیه کالا، مدیریت بازار، تأمین سوخت، پشتیبانی از زنجیره تأمین و ساماندهی جمعیت شناور، بخشی از این نقش بود. برخورداری از بنادر، ظرفیت‌های اقامتی و گردشگری، شبکه‌های ارتباطی و امنیت استان، زمینه ایفای این نقش راهبردی را فراهم کرد. در روزهای جنگ، با ورود بیش از ۲۰ میلیون مسافر و احتساب جمعیت بومی، جمعیت حاضر در استان در مقاطعی از ۲۳ میلیون نفر فراتر رفت؛ بخش قابل‌توجهی از این جمعیت از مناطق درگیر جنگ، بویژه پایتخت، وارد مازندران شدند. این جابه‌جایی گسترده، ظرفیت زیرساختی استان را با آزمونی کم‌سابقه مواجه کرد و نشان داد مازندران در شرایط اضطراری می‌تواند فراتر از کارکردهای عادی، به پشتوانه‌ای عملیاتی برای تداوم خدمات عمومی، تأمین و پشتیبانی ملی تبدیل شود.

«مهدی یونسی‌رستمی» استاندار مازندران، در تشریح نقش محوری استان در پشتیبانی و لجستیک کشور به «ایران» گفت: «در شرایط معمول، برنامه‌ریزی خدمات عمومی بر اساس جمعیت ثابت و جمعیت شناور قابل پیش‌بینی انجام می‌شود. ظرفیت شبکه آب و برق، مراکز درمانی، فروشگاه‌ها، حمل‌ونقل، اقامتگاه‌ها، مراکز پذیرایی، خدمات شهری و روستایی و حتی ذخایر کالاهای اساسی، بر مبنای الگوی مشخصی از مصرف طراحی می‌شوند. اما ورود میلیون‌ها نفر در یک بازه زمانی فشرده، این معادله را به‌طور کامل تغییر داد.» طبق گفته این مقام مسئول، مازندران با پدیده‌ای مواجه شد که می‌توان آن را «جمعیت شناور اضطراری» نامید؛ جمعیتی که در کوتاه‌ترین زمان ممکن به خدمات فوری و مستمر نیاز داشت و فشار آن به شکل همزمان بر چندین زیرساخت اصلی استان وارد شد. وی افزود: «در چنین شرایطی، اولین حلقه پشتیبانی، تأمین نیازهای اساسی مردم بود. تأمین آرد، روغن، سوخت و دیگر اقلام ضروری در روزهای جنگ، بخشی از این مأموریت را تشکیل می‌داد. حفظ جریان تأمین کالا در شرایطی که تقاضا به شکل ناگهانی افزایش یافته بود، نیازمند فعال نگه داشتن زنجیره تأمین از مبدأ تا مقصد بود. هر گونه اختلال در حمل‌ونقل، تخلیه کالا، توزیع یا عرضه می‌توانست به کمبود در بازار و افزایش فشار اقتصادی بر مردم منجر شود. از همین رو، مدیریت بازار و کنترل قیمت کالاهای اساسی در کنار تأمین و توزیع آنها، به یکی از مؤلفه‌های اصلی مدیریت بحران در استان تبدیل شد.»

استاندار مازندران ادامه داد: «یکی از مزیت‌های راهبردی مازندران، برخورداری از ظرفیت بندری و امکان استفاده از مسیرهای دریایی برای پشتیبانی از جریان کالا بود. بنادر در چنین وضعیتی صرفاً مراکز اقتصادی و تجاری نبودند، حلقه‌ای مهم که عملکرد آن می‌توانست بر میزان دسترسی بازار به کالاهای ضروری و استمرار فعالیت‌های اقتصادی اثر مستقیم بگذارد.»

ظرفیت‌سازی اضطراری و تاب‌آوری لجستیکی

استاندار مازندران، وجه دیگر این مأموریت مهم را بهره‌گیری گسترده از ظرفیت‌های اقامتی استان برای پذیرش جمعیت میهمان دانست و تأکید کرد: «هتل‌ها، متل‌ها، خانه‌های مسافر، اماکن مذهبی، مدارس و سالن‌های ورزشی در فرآیند اسکان اضطراری به کار گرفته شدند و ظرفیت‌های موجود برای پذیرش و خدمات‌رسانی به جمعیت گسترده تجهیز شد.» طبق گفته عالی‌ترین مقام اجرایی استان، این اقدام از منظر مدیریت بحران، به معنای تبدیل سریع ظرفیت‌های عادی به ظرفیت‌های اضطراری بود. اماکن گردشگری و اقامتی که در شرایط عادی مأموریت اقتصادی و خدماتی دارند، در زمان بحران به بخشی از شبکه پشتیبانی اجتماعی تبدیل شدند و برای اسکان، تغذیه و ارائه خدمات به جمعیت جابه‌جا شده مورد استفاده قرار گرفتند. یونسی‌رستمی تصریح کرد: «این ظرفیت‌سازی صرفاً به دستگاه‌های دولتی محدود نماند. بخش خصوصی گردشگری و خدمات اقامتی نیز در این فرآیند نقش مهمی ایفا کرد.»

استاندار مازندران افزود: «از منظر اقتصادی، فشار جمعیتی ناشی از ورود میلیون‌ها نفر، تنها به موضوع اسکان محدود نبود؛ افزایش ناگهانی مصرف، شبکه توزیع کالا، فروشگاه‌ها، نانوایی‌ها، مراکز خدماتی، جایگاه‌های سوخت، شبکه حمل‌ونقل و مراکز درمانی را نیز تحت‌تأثیر قرار داد. در چنین شرایطی، مدیریت بحران باید به صورت همزمان چند متغیر را کنترل می‌کرد؛ افزایش تقاضا، حفظ موجودی کالا، جلوگیری از احتکار، کنترل قیمت، استمرار حمل‌ونقل، تأمین سوخت و حفظ دسترسی مردم به خدمات عمومی. این مجموعه اقدامات، در عمل مازندران را از یک واحد اداری استانی به یک میدان عملیاتی مدیریت زنجیره تأمین در مقیاس ملی تبدیل کرد.» وی ادامه داد: «در این میان، مدیریت میدانی استانداری و هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی، نیروهای مسئول، نهادهای عمومی و بخش خصوصی اهمیت ویژه‌ای داشت.» طبق گفته این مقام مسئول، تجربه بحران نشان داد در شرایطی که زمان تصمیم‌گیری به حداقل می‌رسد، ساختارهای مدیریتی باید از الگوی عادی و بوروکراتیک فاصله بگیرند و به سمت تصمیم‌گیری سریع، هماهنگی لحظه‌ای و بسیج ظرفیت‌ها حرکت کنند. استاندار مازندران ادامه داد: «پشتیبانی لجستیکی در بحران، مجموعه‌ای از حلقه‌های به هم پیوسته است و ضعف در هر یک از آنها می‌تواند عملکرد کل زنجیره را مختل کند. تأمین کالا بدون حمل‌ونقل، حمل‌ونقل بدون سوخت، تخلیه کالا بدون شبکه توزیع و اسکان بدون تأمین غذا و خدمات عمومی، هیچ‌کدام به تنهایی نمی‌توانند پاسخگوی یک بحران گسترده باشند.» یونسی‌رستمی گفت: «مازندران در این دوره با چنین مسأله‌ای مواجه بود و به همین دلیل یکی از مهم‌ترین دستاوردهای مدیریت بحران در استان را باید در «هم‌افزایی ظرفیت‌ها» جست‌وجو کرد. دولت، دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، مراکز اقامتی، واحدهای خدماتی و مردم هر کدام بخشی از این زنجیره را برعهده گرفتند. در برخی شهرها و روستاهای شمالی حتی شبکه‌های خودجوش مردمی برای ساماندهی حمل‌ونقل شکل گرفت و گروه‌هایی برای انتقال خانواده‌هایی که وسیله جابه‌جایی نداشتند، سازماندهی شدند. این اقدامات نشان داد در بحران‌های بزرگ، سرمایه اجتماعی می‌تواند در کنار زیرساخت‌های رسمی، به یک ظرفیت واقعی برای پشتیبانی تبدیل شود.»

از اسکان اضطراری تا تأمین زنجیره‌ای

استاندار مازندران اظهار کرد: «از منظر تاب‌آوری سرزمینی، تجربه مازندران یک پیام مهم را مخابره کرد؛ ظرفیت پشتیبانی کشور تنها در انبارها، جاده‌ها، بنادر و مراکز لجستیکی خلاصه نمی‌شود، بلکه مجموعه‌ای از ظرفیت‌های انسانی، اقتصادی، اقامتی، خدماتی و اجتماعی را نیز شامل می‌شود. استانی که بتواند در مدت کوتاهی ظرفیت‌های خود را برای پذیرش جمعیتی چندین برابر جمعیت عادی فعال کند، در واقع بخشی از توان ملی برای مواجهه با بحران را در اختیار دارد. بنابراین، ظرفیت‌های گردشگری مازندران، در شرایط اضطراری، کارکردی فراتر از اقتصاد گردشگری پیدا می‌کنند و می‌توانند بخشی از زیرساخت پشتیبانی جمعیتی کشور محسوب شوند.» استاندار مازندران ادامه داد: «تجربه این دوره نشان داد پشتیبانی لجستیکی در شرایط جنگی، نیازمند نگاه منطقه‌ای و ملی است.»

> از منظر اقتصادی، فشار جمعیتی ناشی از ورود میلیون‌ها نفر، تنها به موضوع اسکان محدود نبود؛ افزایش ناگهانی مصرف، شبکه توزیع کالا، فروشگاه‌ها، نانوایی‌ها، مراکز خدماتی، جایگاه‌های سوخت، شبکه حمل‌ونقل و مراکز درمانی را نیز تحت‌تأثیر قرار داد. در چنین شرایطی، مدیریت بحران باید به صورت همزمان چند متغیر را کنترل می‌کرد

معماری تاب‌آوری در شرایط بحران

بالاترین مقام اجرایی استان مازندران با اشاره به ضرورت تقویت زیرساخت‌ها در شرایط اضطراری افزود: «این تجربه در حوزه زیرساخت نشان داد آب، برق، مخابرات، راه‌ها، مراکز درمانی و شبکه دفع فاضلاب، همگی باید با نگاه «ظرفیت ملی» ارزیابی شوند؛ زیرساختی که در شرایط عادی پاسخگوی جمعیت بومی است، الزاماً در شرایط ورود گسترده جمعیت کارآمد نخواهد بود. بنابراین لازم است ظرفیت واقعی زیرساخت‌ها در سناریوهای افزایش ناگهانی جمعیت مشخص شود و برای هر بخش، افزایش ظرفیت و تأمین پشتیبان وجود داشته باشد.» وی ادامه داد: «از سوی دیگر، استمرار جریان کالا و جلوگیری از اختلال در بازار، یکی از شاخص‌های مهم موفقیت مدیریت بحران در مازندران بود. در شرایط جنگی، بازار بشدت تحت‌تأثیر رفتار مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد و کوچک‌ترین نشانه کمبود می‌تواند موجب افزایش تقاضای احتیاطی، شکل‌گیری بازارهای غیررسمی و افزایش قیمت شود. از این رو، کنترل بازار تنها یک اقدام اقتصادی نیست، بلکه بخشی از مدیریت امنیت اجتماعی و روانی جامعه نیز محسوب می‌شود. حفظ دسترسی مردم به کالاهای اساسی، در کنار تأمین مستمر سوخت و اقلام ضروری، نقش مهمی در حفظ آرامش عمومی دارد.»

پشتیبانی راهبردی در بحران

استاندار مازندران خاطرنشان کرد: «نقش مازندران در این دوره را باید بخشی از ظرفیت پشتیبانی راهبردی کشور دانست؛ استانی که همزمان میزبان جمعیتی گسترده، فعال در حوزه بندری و حمل‌ونقل، تأمین‌کننده بخشی از نیازهای اساسی و تکیه‌گاه اجتماعی برای خانواده‌های جابه‌جا شده بود. ورود میلیون‌ها میهمان اضطراری، فعال‌سازی ظرفیت هتل‌ها، مدارس، سالن‌های ورزشی و اماکن مذهبی، تأمین آرد، روغن و سوخت، تسریع تخلیه کالا از بنادر، کنترل بازار و قیمت کالاهای اساسی و مشارکت گسترده مردم و بخش خصوصی، مجموعه‌ای از اقداماتی بود که نشان داد لجستیک در شرایط بحران، یک مفهوم چندبعدی و فرابخشی است.» وی تأکید کرد: «همدلی و وفاق میان نماینده رهبر معظم انقلاب در استان، مسئولان ارشد استان و اعضای شورای تأمین، زمینه‌ساز حفظ امنیت، آرامش و استمرار خدمات‌رسانی مطلوب به مردم و مسافران شد.»

استاندار مازندران در پایان افزود: «مهم‌ترین درس این تجربه آن است که تاب‌آوری واقعی زمانی شکل می‌گیرد که یک استان بتواند در کوتاه‌ترین زمان، ظرفیت‌های عادی خود را به ظرفیت‌های اضطراری تبدیل کند؛ همان اتفاقی که مازندران در روزهای جنگ با پذیرش جمعیتی چندین میلیون نفری و حفظ جریان تأمین و خدمات عمومی به نمایش گذاشت و جایگاه خود را به‌عنوان یکی از کانون‌های مهم پشتیبانی، میزبانی و لجستیک کشور تثبیت کرد.»

• اینفوگرافیک •